לפני **כבוד השופט מרדכי כדורי**

בעניין:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד נורית לנגנטל, סלי נצר
מפרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

המאשימה

נגד

אברהם גרברציק
ע"י ב"כ עוה"ד אלי כץ, יוסי בן דור

הנאשם

גזר דין

הרקע:

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של: **קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות**, לפי סעיף 415 סיפה בחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"); **ריבוי עבירות של זיוף בכוונה לקבל דבר**, לפי סעיף 418 אמצע בחוק העונשין; **ריבוי עבירות של שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל דבר**, לפי סעיף 420 בחוק העונשין; **רישום כוזב במסמכי תאגיד**, לפי סעיף 423 בחוק העונשין; **והלבנת הון**, לפי סעיף 3(א)(1) בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: "**חוק איסור הלבנת הון**").

2. בהסדר הטיעון הוסכם, כי ההגנה תטען שכספי המשכנתא הוחזרו על ידי הנאשם במהלך החודשיים שלאחר הגשת התלונה במשטרה, ושהנאשם פיצה את בני הזוג [redacted] (להלן: "**הזוג** [redacted]"). כן הוסכם, כי הצדדים יטענו לעונש באופן חופשי, אך יבקשו להטיל על הנאשם מאסר על תנאי, קנס ופיצוי לשיקול דעת בית המשפט, ולחלט את זכויותיו בנכס שפורט בכתב האישום המתוקן. בהמשך הודיעו הצדדים, כי בהתאם למוסכם ביניהם הנאשם העביר סך של 200,000 ₪ לקרן החילוט, חלף חילוט הרכוש האמור.

<u>תמצית עובדות כתב האישום המתוקן:</u>

3. הנאשם הוא יועץ משכנתאות ועורך דין מוסמך. במסגרת עיסוקו כיועץ משכנתאות הנאשם הכיר את בני הזוג [redacted], ופעל יחד עמם לביצוע מחזור משכנתא בדירתם הממוקמת בביתר עלית (להלן: "**הדירה**"), עליה רבץ שיעבוד לטובת בנק מרכנתיל. במועד שאינו ידוע, הנאשם הכין חותמת מזויפת הנחזית להיות חותמתו של עו"ד י' ו', אצלו התמחה בעבר.

4. לנאשם הזדמנות עסקית – שותפות במיזם נדל"ן עם איש העסקים [redacted] (להלן: "[redacted]"). לצורך השותפות במיזם, היה על הנאשם להעמיד סך של כשני

מיליון שקלים. הנאשם הגה תכנית מרמה מתוחכמת לגיוס הסכום הנדרש, בדרך של קבלת הלוואה מובטחת במשכנתא (להלן, לשם הנוחות: "**המשכנתא**") על דירה שאינה שלו. לצורך זה ביצע הנאשם שורה של מעשי זיוף והונאה.

5. בשלהי שנת 2021 הנאשם החליט להציג לפני בנק למשכנתאות מצג כוזב, לפיו הוא מבקש לרכוש את הדירה. לצורך זה, הנאשם ניצל את היכרותו עם הזוג קליין ואת הגישה שהייתה לו לתיעוד הרלוונטי להם ולדירתם, כיועץ המשכנתאות שלהם.

6. ביום 3/1/2022 הנאשם פנה לסניף שערי העיר של בנק לאומי שבירושלים, וביקש לקבל משכנתא בסך 1,880,000 ₪ עבור הדירה, ללא ידיעתו של הזוג [redacted]. הנאשם ניצל את ניסיונו בתחום המשכנתאות, והגיש לבנק שורה של מסמכים מזויפים וכוזבים, המלמדים על עסקה כביכול לרכישת הדירה על ידי הנאשם ואשתו מהזוג [redacted], כדלהלן:

א. חוזה מכר מזויף של הדירה. הנאשם זייף את חתימות בני הזוג [redacted] על ההסכם, וציין בו כי הוא נערך על ידי עו"ד [redacted], ללא ידיעתו.

ב. מסמך מזויף הנחזה להיות אישור המנהל האזרחי לכך שהנאשם ואשתו הם בעלי הדירה.

ג. מסמך מזויף הנחזה להיות אישור המנהל האזרחי לכך שלא רובצים על הדירה זכויות צד ג'.

ד. מסמך מזויף, הנחזה להיות אישור זכויות החתום על ידי בא כוחה של החברה המשכנת, לפיו לא רובצים על הדירה זכויות צד ג'.

ה. מסמך מזויף, הנחזה להיות אישור זכויות החתום על ידי בא כוחה של החברה המשכנת, לפיו הנאשם ואשתו הם בעלי הדירה, וכי ניתנה לגביה התחייבות לרשום משכנתא לטובת בנק לאומי על סך של 1,880,000 ₪.

ו. הודעת משכון של רשות התאגידים עבור רישום משכון על הדירה, הכוללת אימות חתימת עו"ד. הנאשם זייף את חתימת עו"ד י' ו', והטביע על המסמך את החותמת המזויפת.

ז. מסמך מזויף, הנחזה להיות ייפוי כוח בלתי חוזר שניתן לטובת בנק לאומי. הנאשם זייף את חתימת הזוג [redacted] ואת חתימת עו"ד י' ו', והטביע על המסמך את החותמת המזויפת.

ח. מסמך מזויף, הנחזה להיות כתב התחייבות מטעם הנאשם ואשתו לטובת בנק לאומי עבור הדירה. הנאשם זייף את חתימת הזוג [redacted] ואת חתימת עו"ד י' ו', והטביע על המסמך את החותמת המזויפת.

ט. מסמך מזויף, הנחזה להיות אישור עורך דין לבנק לאומי לעניין העברת הזכויות ורישום המשכון. הנאשם זייף את חתימת עו"ד י' ו' והטביע על המסמך את החותמת המזויפת.

י. מסמך מזויף, הנחזה להיות תצהיר משכנתא של הנאשם ואשתו עבור בנק לאומי. הנאשם זייף את חתימת עו"ד י' ו' והטביע על המסמך את החותמת המזויפת.

יא. מסמך מזויף, הנחזה להיות אישור החברה המשכנת לכך שהנאשם ואשתו מתחייבים לרשום משכנתא.

יב. מסמך מזויף, הנחזה להיות אימות חתימה, כאשר הנאשם זייף את חתימת ב"כ החברה המשכנת.

יג. מסמך מזויף, הנחזה להיות אישור בנק מזרחי טפחות לכך שחשבון שפרטיו צוינו על גביו, והשייך ל[redacted], מתנהל על שם הזוג [redacted].

יד. העתק תעודות הזהות של הזוג [redacted], שהיה ברשותו בשל כך ששימש כיועץ משכנתאות שלהם.

7. ביום 16/1/2022 הנאשם העביר לבנק טופס מקוון של רשות המיסים, בו הצהיר כי הוא רוכש הדירה וכי הוא מיוצג על ידי עו"ד [redacted]. הטופס לא הועבר לרשות המסים.

8. ביום 28/2/2022 הנאשם ביקר בדירה עם שמאי, על מנת שיערוך חוות דעת לבנק. לצורך זה, הנאשם אמר לשמאי בכזב שבכוונתו לרכוש את הדירה, ולזוג [redacted] אמר שהשמאי מגיע לצורך הליך שחזור המשכנתא.

9. ביום 27/3/2022 הבנק אישר את המשכנתא ואת העברת הסך של 1,880,000 ₪ לזוג [redacted], לטובת רכישת הדירה על ידי הנאשם ואשתו. הכספים הועברו לחשבונו של [redacted], בהתאם לפרטים שצוינו באישור ניהול החשבון המזויף שהנאשם המציא לבנק.

10. הזוג [redacted], שהופתע לקבל הודעה מהבנק על המשכנתא ועל כך שהנאשם ואשתו הם בעלי זכויות בדירה, פנו לנאשם ביום 5/5/2022 ודרשו הסבר. הנאשם טען בכזב, כי מדובר בטעות סופר שתתוקן על ידו. לדבריו לפני הזוג [redacted], הוא רכש דירה באשדוד מזוג אחר בשם [redacted], אשר אף הם היו לקוחותיו בעבר. הנאשם זייף באופן זהה חוזה מכר נוסף בנוגע לדירה באשדוד.

<u>תסקיר שירות המבחן:</u>

11. שירות המבחן ערך בעניינו של הנאשם תסקיר, בו עמד על נסיבותיו האישיות, המשפחתיות והכלכליות.

12. כעולה מהתסקיר, הנאשם בן 33, גרוש ואב לשלושה ילדים, מתגורר בירושלים ועוסק בייעוץ משכנתאות. הנאשם התחנך במסגרות לימוד תורניות בהן רכש השכלה מצומצמת בלבד במקצועות כלליים. לדבריו, מגיל צעיר חווה דחק רגשי, פער וזרות ביחס לערכי הקהילה וסיגל לעצמו דפוסי התנהגות של ריצוי והסתרה כדי לאפשר לעצמו אורח חיים פתוח יותר. הנאשם שירת שירות לאומי אזרחי במשך שנתיים, השלים לימודי תואר ראשון במשפטים והוסמך כעורך דין. במקביל, החל לעסוק באופן עצמאי בייעוץ משכנתאות.

13. לנאשם אין עבר פלילי. הוא הביע חרטה על מעשיו, וטען כי כיום מבין את חומרתם והפיק לקחים מתאימים. לדבריו, בעקבות ההליך המשפטי חווה תקופה משברית וניכור חברתי, ופנה לטיפול רגשי שסייע לו. להערכת שירות המבחן, ברקע להתנהלותו של הנאשם עומד דפוס התנהגותי בלתי מסתגל שפיתח בניסיון להתמודד עם מצוקותיו הרגשיות.

14. לאחר חקירתו במשטרה, הנאשם חווה משבר ונסיגה אישית, בין היתר בשל ניכור חברתי בקהילה, גירושין והשעיה מלשכת עורכי הדין. בעקבות זאת פנה לטיפול רגשי פרטי שסייע לו להתמודד עם המשבר. במהלך הטיפול הנאשם אובחן כמתמודד עם הפרעת קשב וריכוז, וכיום הוא נוטל טיפול תרופתי.

15. **כגורמי סיכוי** מנה שירות המבחן את משפחת מוצאו היציבה והמתפקדת של הנאשם; מערכת הערכים הנורמטיבית שבבסיסו; שאיפתו לנהל אורח חיים תקין; עברו הפלילי הנקי; תפקודו במסגרות חיצוניות לאורך השנים, השכלתו ותפקודו התעסוקתי; העובדה שההליך המשפטי מחדד גבולות עבורו; והפקת לקחים מתאימים על ידו, כולל פנייה לקבלת טיפול. **כגורמי**

סיכון נמנו דפוסים של ריצוי האחר ותובענות עצמית שסיגל לעצמו, ככל הנראה בניסיון למלא חסכים רגשיים; מצוקות רגשיות עמן התמודד מילדות; והתמודדותו עם מורכבויות וקונפליקטים בחייו בדרך בלתי מסתגלת.

16. למסקנת שירות המבחן, שילוב הנאשם בטיפול שיכלול עיבוד רגשי יסייע בידו לערוך בחינה עצמית והבנה מעמיקה של המניעים הרגשיים העומדים ברקע למעשיו, ועשוי להפחית את הסיכון לביצוע עבירות נוספות על ידו. לאחר שנערך לנאשם ריאיון, הוא נמצא מתאים להשתלב בקבוצה טיפולית שאמורה היתה להתחיל לפעול סמוך לאחר שנשמעו הטיעונים לעונש.

17. לאור כל האמור, שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי, קנס, התחייבות להימנע מעבירה וצו מבחן למשך שנה וחצי. לחלופין, אם יוחלט להטיל על הנאשם עונש מאסר מאחורי סורג ובריח, המליץ כי המאסר יהיה לתקופה קצרה ככל הניתן.

<u>הראיות לעונש:</u>

18. המאשימה לא הגישה ראיות לעונש.

19. ההגנה הציגה רשימה של מסמכים, שתמציתם להלן:

א. הסכם מכר של דירת הנאשם מיום 23/11/2021. לעמדת ההגנה, יש בו כדי ללמד שלא היתה דחיפות מצד הנאשם לקבל את ההלוואה.

ב. דפי בנק ואישורי העברה המלמדים על העברת כספים על ידי הנאשם לבנק לאומי ולב"כ הזוג [redacted], עבור החזר ההלוואה ופיצוי לזוג [redacted].

ג. דף בנק הכולל העברת סך של 12,945 ₪ לבנק לאומי. לעמדת ההגנה, העברה זו מלמדת כי הנאשם התכוון לפרוע את המשכנתא.

ד. מסמכים רפואיים הנוגעים לאשתו דאז של הנאשם, המלמדים על מצבה הנפשי והפיזי.

ה. הסכם גירושין מחודש מאי 2025.

ו. החלטת בית הדין המשמעתי המחוזי של לשכת עורכי הדין מיום 28/4/2024, על השעיה זמנית של חברותו של הנאשם בלשכה עד להכרעת הדין בהליך זה.

<u>תמצית טיעוני הצדדים לעונש:</u>

20. המאשימה טענה כי מתחם העונש ההולם למעשיו של הנאשם נע בין 24 חודשי מאסר בפועל לבין 48 חודשי מאסר בפועל, וביקשה להטיל עליו מאסר בפועל למשך 24 חודשים, מאסר על תנאי, קנס ופיצוי לנפגעי העבירה, ולהורות על חילוט הרכוש שהועבר לקרן החילוט.

21. לטענת המאשימה, הנאשם ניצל את האמון שניתן בו על ידי המתלוננים, פגע בהתנהלות הפיננסית התקינה במדינת ישראל, באמון הציבור בגורמי המקצוע ובהגנה על המלווים. המאשימה הדגישה כי הנאשם פעל לאחר תכנון וזייף מסמכים רבים, ממספר תחומים ומגורמים שונים, וכי הסכום שהתקבל במרמה כתוצאה ממעשיו גבוה.

22. המאשימה זקפה לטובתו של הנאשם את הודאתו, האחריות שקיבל למעשיו, העובדה שהחזיר את הכספים לאחר שמעשיו נחשפו ועוד בטרם הגשת כתב האישום, החרטה שהביע וההבנה שביטא לחומרת מעשיו. עם זאת ציינה, כי הנאשם עסוק בעיקר במחירים האישיים שהוא משלם בשל מעשיו. לעמדתה, האמור בתסקיר לא מבסס עילה המצדיקה לסטות לקולה ממתחם העונש ההולם.

23. לעומתה טענה ההגנה, כי הרף התחתון של מתחם העונש ההולם למעשיו של הנאשם עומד על חודשי מאסר ספורים לריצוי בדרך של עבודות שירות, וביקשה להטיל עליו עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות, צו מבחן ופיצוי נוסף לנפגעי העבירה.

24. לטענת ההגנה, הגם שהנאשם הורשע בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפה בחוק העונשין, נסיבות ביצוע העבירה על ידו דומות לביצוע העבירה שלא בנסיבות מחמירות.

25. לעניין זה הדגיש הסנגור בטיעוניו, כי הנאשם השיב את הכספים לבנק ופיצה את הזוג [redacted] זמן קצר לאחר שהפרשה נחשפה, עוד קודם שנחקר לראשונה במשטרה. לעמדתו, הנסיבות והראיות לעונש שהגיש מלמדות על כך שהנאשם התכוון לפרוע את המשכנתא, ולא לגזול את הכספים; ושהוא אף וידא שאם תתרחש תקלה יתאפשר לו להקדים ולפרוע את ההלוואה.

26. הסנגור הוסיף וזקף לזכותו של הנאשם את האחריות שקיבל למעשיו, עברו הפלילי הנקי, נסיבותיו האישיות והמשפחתיות, התנדבותו במסגרת שירות לאומי למרות שהדבר לא מקובל בקהילתו.

27. הנאשם בטיעוניו ביקש את התחשבות בית המשפט. לדבריו, הוא מתבייש במעשיו, מתבייש לעמוד לפני בית המשפט ומעוניין להמשיך בטיפול ולדאוג לילדיו.

<u>דיון ומסקנות:</u>

28. נאמנות ויושר נדרשים לשמש נר לרגליו של עורך דין. המקצועיות של עורך הדין, מומחיותו בנושאים שבטיפולו וחובת הנאמנות שלו הן שמאפשרות לציבור בכללותו לתת את מבטחו בעורך הדין, גם בעניינים הרי גורל. כך, בין היתר, לעניין ביצוען של עסקאות מקרקעין שחלק גדול מהן, אם לא רובן הגדול, יוצאות אל הפועל כיוון שכלל הצדדים המעורבים, המוכר, הקונה, הגורם המממן ומרשמי הזכויות, נסמכים על מספר לא מבוטל של אישורים מטעמו.

29. בדומה, והגם שעיסוק בייעוץ משכנתאות טרם הוסדר בחקיקה, לקוחותיו של יועץ משכנתאות שמים בו את מבטחם, חושפים לפניו מידע ומסמכים רבים, מתוך אמון מלא כי יעשה בהם שימוש לטובתם ולמטרה לשמה נמסרו לו בלבד, ושלא לכל מטרה אחרת – וודאי שלא לצורך פגיעה בהם וזכויותיהם (יצוין, כי על שולחנה של הכנסת מונחת לקריאה ראשונה הצעת חוק שמטרתה, בין היתר, להחיל על יועץ משכנתאות חובות מקצועיות במטרה להבטיח את פעילותו לטובת הלקוח, ולמנוע ממנו להעדיף את ענייניו על ענייני הלקוח; ראו: הצעת חוק הסדרת העיסוק בייעוץ משכנתאות, התשפ"ו–2026, ה"ח הכנסת התשפ"ו 1196)

30. הנאשם פגע פגיעה של ממש בערכים האמורים. על אף השכלתו המשפטית ולמרות רישיון עריכת דין שניתן לו, הוא לא נרתע לזייף חותמת של עו"ד אחר, ולעשות בה ובשמם של עורכי דין אחרים שימוש כוזב פעם אחר פעם, תוך הטעיה חוזרת ונשנית של הבנק. הנאשם אף לא נרתע לעשות שימוש במידע ובמסמכים שהגיעו לרשותו על ידי לקוחות להם העניק שירות כיועץ משכנתאות.

31. לא מדובר במעידה אינסטינקטיבית, אקראית או חד פעמית. הנאשם פעל לאחר תכנון, באופן מתמשך, ובמהלך תקופה של כשלושה חודשים זייף לא פחות מ-14 מסמכים, שכולם נדרשו לצורך הוצאה לפועל של תוכניתו העבריינית.

32. הסכום שהועבר לחשבונו של [redacted] בעקבות מעשי המרמה והסוואת מקורו, הוא סכום ניכר.

33. אכן, יש משקל משמעותי לכך שמהנסיבות ומהמסמכים שהציגה ההגנה עולה כי הנאשם לא התכוון להשאיר אחריו שוקת שבורה, ושבמהלך ביצוע העבירות לא היה בדעתו להימנע מלפרוע את ההלוואה שנטל, ולא להעביר לבעלותו את הדירה של הזוג [redacted]. ברם אין בכך

כדי לרפא את הפגיעה שהנאשם גרם במעשיו באמון הציבור, כאמור לעיל; לא לאיין את הסיכון הרב שגרם במעשיו לבנק ולזוג [redacted], גם אם סבר שיעלה בידו לפרוע את ההלוואה; ולא למנוע תוצאה אפשרית של הכבדה על נוטלי משכנתאות כתוצאה ממעשי המרמה כלפי הבנק. כפי שציינתי במקרה אחר (ת"פ (שלום ירושלים) 22532-03-17 **מדינת ישראל נ' מלכה**, 17/9/2018; להלן: "**עניין מלכה**"), הצורך להקל על מערך ההלוואות ועל קבלת הלוואות על ידי הנזקקים להן הוכר כערך חברתי בדין העברי זה מכבר. בשל חשיבותו, תיקנו חכמים מספר תקנות שמטרתן היתה "שלא לנעול דלת בפני לווים" (ראו: משנה, שביעית י, ג; בבלי, גיטין נ, ע"א; בבלי, סנהדרין לב, ע"א).

34. כעולה מהפסיקה שהגישו הצדדים ומזו שתפורט להלן, מדיניות הענישה בגין מעשי מרמה מסוג זה מגוונת, ונקבעת בהתאם לנסיבות הנוגעות למקרה הפרטני:

א. ע"פ 2422/15 **סרור נ' מדינת ישראל**, 7/11/2016: המערער הורשע ב-14 עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפה בחוק העונשין. המערער יצר בתחכום ובשיטתיות מצג מרמה, לפיו הוא מפיק רווחים בסכומים גבוהים מאוד בעסקאות יהלומים שלא באו לעולם. במטרה להשתתף ברווחים, נמסר לו על ידי 14 משקיעים לפחות סכום כולל של 8,910,000 ₪. לאחר שמנגנון המרמה שהנאשם הקים התמוטט, נגרמו למשקיעים נזקים של מיליוני שקלים. נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין שש לתשע שנות מאסר בפועל. בית המשפט העליון דחה את הערעור ועמד על חומרת העבירות שכללו תכנון, שיטתיות ותחכום; משך זמן ארוך; קבלת סכומים גבוהים באמצעות מצג שווא והפגיעה החמורה שנגרמה למתלוננים רבים.

ב. עפ"ג (מחוזי מרכז) 18689-01-25 **מדינת ישראל נ' כהן**, 7/4/2025: נדון בבית המשפט המחוזי ערעור שהגישה המדינה על גזר דין שניתן בבית משפט השלום, בעניינו של נאשם שהורשע ב-44 אישומים הכוללים עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, התחזות לאדם אחר בכוונה להונות וזיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר. המשיב מכר לעשרות מתלוננים כרטיסים ומנויים פיקטיביים להופעות ולאירועי ספורט, וקיבל בתמורה סכום העולה על 40,000 ₪. בית משפט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין שנת מאסר בפועל לבין שלוש שנות מאסר בפועל, והטיל על המשיב עונש מאסר למשך תשעה חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות. ערעור המדינה התקבל, ונקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 20 ל-42 חודשי מאסר בפועל. מכיוון שערכאת הערעור אינה ממצה את הדין ובמטרה לצמצם את הפער בין העונש המקורי לזה שיקבע בערעור, הועמד עונש המאסר בפועל על 17 חודשים. יצוין, כי בקשת רשות ערעור שהמשיב הגיש לבית המשפט העליון נדחתה (רע"פ 50075-05-25 **כהן נ' מדינת ישראל**, 22/5/2025).

ג. ת"פ (מחוזי מרכז) 6563-06-15 **מדינת ישראל נ' חנן**, 17/11/2021: גזר דין שניתן נגד שני נאשמים, חברה בע"מ ומנהלה הפעיל, לאחר שהורשעו בריבוי עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפה בחוק העונשין, ושימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר. נאשם 1, מנהל החברה, הורשע בנוסף, בין היתר, בעבירות של הלבנת הון. המעשים האמורים פורטו בשניים מתוך שלושת האישומים שנכללו בכתב האישום. הנאשמים ביצעו מעשי מרמה שיטתיים ומתוחכמים בהיקף של לפחות 250,000 ₪ כלפי חסויים חסרי אונים, תוך שימוש במסמכים מזויפים, הלבנת הון בסך 57,300 ₪, הצגת מצגים כוזבים והעלמת נכסים בהיקף נרחב במסגרת הליכי פשיטת רגל. נקבע כי מתחם העונש ההולם למעשי העבירה באישומים האמורים נע בין שתי שנות מאסר וחצי, לבין שש שנות מאסר וחצי. יצוין, כי בפסק דין שניתן בערעור שהגיש נאשם 2 ציין בית המשפט העליון שהעונש שנגזר עליו מתון ביותר. למרות זאת, בשל כך שהתקיימו נסיבות מיוחדות, בין היתר חלוף 14 שנים מביצוע העבירה האחרונה, ובהסכמת הצדדים, הקל בית המשפט העליון במידה ניכרת בעונשו של המערער (ע"פ 8915/21 **חנן נ' מדינת ישראל**, 30/3/2023).

ד. ע"פ 5805/19 **קליינמן נ' מדינת ישראל**: 28/12/2020: נדון ערעור שהוגש על ידי נאשמת שהורשעה בעבירות של מרמה, זיוף מסמך או שימוש במסמך מזויף, ניסיון לקבלת דבר במרמה, וכן בעבירות מס והלבנת הון. המערערת ניהלה פרשיית מרמה מתוחכמת, רחבת היקף וממושכת כלפי מכריה, בני משפחתה, בנקים ומשקיעים מזדמנים, וקיבלה במרמה סכום כולל העולה על 18 מיליון ש"ח. בית המשפט המחוזי קבע בעניינה שלושה מתחמי ענישה: בנוגע למעשי המרמה כלפי קרובי משפחתה ומקורביה בסך של כשבעה מיליון ₪, נקבע מתחם של שבע עד 11 שנות מאסר; בגין הלוואות בסך של כ-6.3 מיליון ש"ח שקיבלה במרמה משלושה בנקים – שאחד מהם פוצה על מלוא נזקיו, נקבע מתחם של ארבע עד שבע שנות מאסר בפועל; בגין מעשי מרמה כלפי משקיעים מזדמנים, בסכום של 5.4 מיליון ₪, נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין חמש עד תשע שנות מאסר בפועל. בסופו של דבר המערערת נדונה לעונש מאסר בפועל למשך 10.5 שנים. הערעור נדחה.

ה. **עניין מלכה**: גזר דין שניתן בעניינו של נאשם שהורשע, בין היתר, ב-20 עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עשרות עבירות של זיוף מסמך בנסיבות מחמירות, עשרות עבירות של שימוש במסמך מזויף, ועבירה של ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. הנאשם, יועץ משכנתאות, הגיש בשם לקוחותיו מסמכים לבנקים שונים לצורך קבלת הלוואות. כך, הנאשם הגיש 20 בקשות לקבלת הלוואות בהן יצר מצגי שווא, לפיהם ללקוחותיו יכולת כלכלית נאותה לשם עמידה בהחזרי

ההלוואות, למרות שרוב לקוחותיו לא עמדו בתנאים הנדרשים לקבלת הלוואות. הוא עשה שימוש בצילומי תעודות זהות שקיבל מלקוחותיו וזייף תלושי שכר ותדפיסי חשבון עו"ש שלהם, על מנת שיעמדו בתנאי הסף לקבלת ההלוואות, כך שהמסמכים שיקפו בכזב יכולות שכר ויציבות כלכלית של הלקוחות. בעקבות זאת, הבנקים העניקו ללקוחותיו של הנאשם הלוואות בסכום כולל של 13,252,500 ₪, שמרביתן לא היו מבוצעות אלמלא מצגי השווא. ניסיון נוסף לקבלת הלוואה בסך של כ- 1,000,000 ₪ נכשל. בהתחשב בכך שהנאשם פעל לקבלת הלוואות שנועדו להיפרע כסדר, ולא במטרה לגנוב את הכספים מהבנקים, ובכך שהועמדו לבנקים בטוחות עבור ההלוואות, נקבע כי מתחם העונש ההולם לאישומים אלו נע בין 12 חודשי מאסר בפועל לבין 30 חודשי מאסר בפועל.

ו. ת"פ (מחוזי תל אביב) 16877-01-25 **מדינת ישראל נ' שמלאווי**, 9/6/2026: הנאשמים הורשעו בריבוי עבירות של שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, וריבוי עבירות של סיוע לקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות. נאשם 1 הורשע בנוסף בעבירה של קבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 רישה בחוק העונשין, ונאשם 2 הורשע בנוסף בעבירה של הלבנת הון. הנאשמים רקמו תכנית מרמה שיטתית נגד המוסד לביטוח לאומי, שהשתרעה על פני כשנתיים. נאשם 1 שימש כמתווך עבור תושבים פלסטיניים שביקשו להגיש תביעות עבודה שקריות למוסד לביטוח לאומי. נאשם 2, עורך דין במקצועו, הגיש את התביעות תוך שצירף את המסמכים המזויפים שהועברו אליו. בעקבות מעשי המרמה הועבר מקופת המדינה והמוסד לביטוח לאומי סכום כולל המוערך ב-4.5 מיליון ₪. מתוכו הנאשמים שלשלו לכיסם סכום של 900,000 ₪ לפחות, אותו השיבו לקופה הציבורית לאחר שמכרו נכסים ונטלו חובות כבדים. נאשם 2 קיבל מהתובעים שכר טרחה במזומן ובסתר ובכך גם עבר על חוק איסור הלבנת הון. בתסקיר שהוגש בנוגע לנאשם 2 ציין שירות המבחן כי הסיכון להישנות עבירות על ידו נמוך, וכי קיים חשש שמאסר בפועל יפגע קשות בתהליך השיקום שלו ובמצבו הנפשי. שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם מאסר בדרך של עבודות שירות. בית המשפט קבע, כי מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 1 נע בין 12 עד 28 חודשי מאסר בפועל, ומתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 2 נע בין 18 עד 42 חודשי מאסר בפועל, וחרף נסיבותיו האישיות המורכבות והליך השיקום המשמעותי של נאשם 2 נמנע מלסטות ממתחם העונש ההולם שנקבע.

35. לאור כל האמור, בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, מידת הפגיעה בהם ומדיניות הענישה הנהוגה, אני סבור כי מתחם העונש ההולם למעשיו של הנאשם נע בין 12 חודשי מאסר בפועל לבין 30 חודשי מאסר בפועל.

36. לצורך קביעת העונש המתאים לנאשם בתוך מתחם העונש ההולם יש להביא בחשבון, לטובתו של הנאשם, את הודאתו שניתנה בשלב מוקדם של ההליך, עוד במהלך הדיון המקדמי. יש בכך כדי לתמוך באמור בתסקיר כי הנאשם מבין את חומרת מעשיו, ולבסס הנחה כי הוא מקבל אחריות ונכון לשאת במחיר הכרוך בביצוע העבירות. עוד עומדים לזכותו של הנאשם עברו הפלילי הנקי; נסיבותיו האישיות והמשפחתיות; הפעולות שנקט לתקן את תוצאות העבירה – להשיב את הכספים לבנק ולפצות את הזוג [redacted]; הנזקים שנגרמו לו בעקבות חשיפת העבירות; הנזקים שיגרמו לו ולמשפחתו כתוצאה מהעונש שיוטל עליו; ופרק הזמן הארוך שחלף מאז ביצוע העבירות.

37. נראה אפוא, כי העונש המתאים לנאשם עומד על הרף התחתון של מתחם העונש ההולם. אולם, לא ניתן לאמץ את המלצת שירות המבחן ואת בקשת ההגנה, לחרוג ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום ולהטיל על הנאשם עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. כידוע, שיקולי שיקום אינם חזות הכל, והם אך מני רבים שבית המשפט נדרש לשקול בבואו לגזור את הדין. "תהליך שיקומי" לא משמש ביטוי קסם המזכה את מי שנוקב בו באופן אוטומטי להקלה בעונש (ע"פ 3728/22 **מסאלחה נ' מדינת ישראל**, 9/8/2022; ע"פ 2421/21 **ברמי נ' מדינת ישראל**, 7/7/2022). כפי שנפסק, יש לנקוט זהירות רבה בהפעלת סעיף 40ד בחוק העונשין. סטייה ממתחם הענישה תיעשה אך במקרים חריגים, בבחינת יוצא מן הכלל, כאשר סיכויי שיקום מובהקים מצדיקים זאת. ככל שמעשי הנאשם ומידת אשמו חמורים יותר, כך נדרשות נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן על מנת לסטות לקולה ממתחם הענישה משיקולי שיקום. בנוסף, לא בכל מקרה שבו תהליך טיפולי מתקדם בכיוון חיובי יש לחרוג ממתחם הענישה. אחרת, נמצא כי החריג מרוקן מתוכן את הכלל, שלפיו יש לגזור את העונש בתוך מתחם הענישה בהלימה לחומרת המעשה ולמידת האשם של העושה (ע"פ 2729/22 **שיטרית נ' מדינת ישראל**, 3/5/2023; ע"פ 126/22 **מדינת ישראל נ' פלוני**, 27/4/2022). במקרה זה, חוששני כי חומרת מעשיו של הנאשם, מגוון הערכים המוגנים בהם פגע ומידת הפגיעה בהם, כאמור לעיל, אינם מאפשרים לסטות ממתחם העונש ההולם, על אף התרשמות שירות המבחן כי שילוב הנאשם בטיפול עשוי להפחית את הסיכון להתנהגות עוברת חוק על ידו.

38. עיינתי בפסקי הדין אליהם הפנתה ההגנה, ולא מצאתי כי יש בה להצדיק את קבלת עתירתה לעונש. במרבית פסקי הדין נדונו נסיבות שחומרתן פחותה, כאשר התכנית העבריינית לא הושלמה (ת"פ (שלום ירושלים) 9059-03-18 **מדינת ישראל נ' אמיתי**, 3/11/2020; ת"פ (שלום אשקלון) 11137-08-18 **מדינת ישראל נ' בן חמו**, 14/12/2022); העבירות נעברו כתשע שנים לפני הגשת כתב האישום, שלא על ידי עורך דין או יועץ משכנתאות, הסכום שהתקבל במרמה נמוך בהרבה, והסדר הטיעון כלל הסכמה מסוימת לעונש (ת"פ (שלום ירושלים) 7530-08-23 **מדינת ישראל נ' רייכר**, 1/1/2026). בגזר דין אחד אכן נעשתה סטייה מדודה ממתחם העונש

ההולם שנקבע. אולם, סכום המרמה הכולל שנדון בו מסתכם בפחות מ-155,000 ₪, העבירות בוצעו עשר שנים קודם המועד בו ניתן גזר הדין, במהלכן הנאשם עשה מאמצים להשתקם, החל להתפרנס בעבודה מסודרת, הקים בשנית משפחה, וניסה להסדיר את חובותיו (ת"פ (שלום חיפה) 19758-10-12 **מדינת ישראל נ' אלטמן**, 16/10/2025).

<u>התוצאה:</u>

39. **אני דן אפוא את הנאשם לעונשים הבאים:**

א. מאסר בפועל למשך 12 חודשים. הנאשם יתייצב לריצוי מאסרו בבית המעצר ניצן ברמלה ביום 11/10/2026 עד לשעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס בטלפונים: 074-7831077, 074-7831078, ולהתעדכן באתר האינטרנט של שב"ס, ברשימת הציוד הראשוני שניתן להביא בעת ההתייצבות.

ב. מאסר למשך שמונה חודשים וזאת על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר, אם יעבור אחת מהעבירות בהן הורשע.

ג. פיצוי לנפגעי העבירה, הזוג [redacted], בסך 10,000 ₪. הפיצוי יופקד בקופת בית המשפט עד ליום 6/9/2026.

ד. הסכום של 200,000 ₪ שהנאשם העביר לקרן החילוט, יחולט.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ח' אב תשפ"ו, 22 יולי 2026, במעמד הצדדים.

מרדכי כדורי, שופט